

Маргарита Симоњан

ЉУБИЧАСТА МАРГАРИТА

Као и обично, за мајске празнике сам одјурила кући. Код куће смо возили бицикле по мокром шљунку олимпијских објеката у изградњи – још прошле године били су само ничија бескрајна мочвара, где су, у страћарама од шперплоче, купили влагу староверци који су предреждали локалну маларију, с пролећа, у јануару, проклијавале су цикламе, а до септембра сазревале смокве; још прошле године плава купина је својим трновитим бичевима оплела језеро са долетелим орлом-змијоједом, тупоглавим корњачама и колоплетима плашљивих змија; комарце је чувао кавкаски тритон са Црвеног списка раритета, а у густишима тршчаних маршева мој рођак Фауст Алти-Барбакјан је пуцао у масне препелице.

Првог маја Рузанка и ја смо седеле у кафићу поред лукобрана и грицкале пржене барбуне у кукурузном брашну, које је чика Мајдрес тек истоварио из свог зарђалог чамца директно на плажу.

Плавушани Петербуржани су скакали са нашег лукобрана у талас температуре петнаест степени.

Седимо, тугујемо за прошлошћу и пијемо сумњиво љубичасту маргариту.

– Кажу, ако мужу наспеш живу у уво, нико неће знати од чега је умро – напомиње филозофски Рузанка. – Само не покушавај. То још није доказано.

Улази наш брат Фауст, у црним фармеркама и црној кошуљи, раскопчаној до пупка, као гусар.

– Бин Ладен је убијен! Треба обележити! – тресну Фауст на сто лепљиву пластичну флашу са прошлогодишњим вином.

– Немој да га грлиш! – упозорава ме Рузанка. – Он ће сину дати име Лионел.

– Зашто Лионел? – забада ми се кошчица барбуна у десни.

– Зато што ће бити велики фудбалер! – најављује Фауст. – Продаћу кокошињац, продаћу виноград, продаћу чак и нови аудио-систем који сам тек купио, па ћемо сви отићи у Барселону! Већ сам му купио фудбалски дрес!

– Урађен је ултразвук, знате тачно да је дечак? – питам.

– Није, ма какав ултразвук, за то треба ићи у Хосту. Ја и без тог твог ултразвука знам да ће мој син бити велики фудбалер Лионел Фаустович Алти-Барбаќјан!

Ресторанска мачка израња испод стола и збуњено гледа у Фауста.

Пролази тужни чика Мајдрес. Црне фармерке му на сунцу светлуцају од барбунове крљушти.

Прошле недеље чика Мајдресов син је украо ученицу из Ачмарде, па сад мора да прави свадбу. То јест, мораће негде мало да радуцка. Али посао није за кнежеве. Одатле и туга.

Чика Мајдрес се лепи за пластичну столицу и из моје чаше отпија гутљај љубичасте маргарите.

– Бре, какав то отров пијеш! – пљује чика Мајдрес и наручује себи два иста пића.

Чика Мајдрес је имао тежак живот. У двадесет петој години је купио белу „волгу”, прву у Адлеру, а у тридесетој је зарадио петнаест година робије због тога што је луковице гладиоле куповао по четири копејке у Туапсеу, а продавао их по једанаест у Ростову. До првих педесет хиљада, односно до безусловног стрељања није стигао да заради тачно у длаку педесет копејки.

Чика Мајдрес баца презриви поглед на плавичасто тело девојке на лукобрану.

– Знаш ли да је ту пукла цев, канализација се излива право у море? Карипиди и мени дадоше нешто новца да закопамо цев. Али сам одлучио да прво похватам све барбуне, док не поједу та говна. А сад сам срео нећакињу, па сад поготову немам времена! Ко ће да умре ако је закопамо сутра? – смирује нас чика Мајдрес.

Девојка из Санкт Петербурга сликовито пружа плаве руке и као бомба скаче са лукобрана, мало удесно од пукле канализационе цеви.

– А знате ли виц, зашто још ниједан Јерменин није полетео у космос? – интересује се чика Мајдрес.

– Не, чика Мајдресе, не знамо.

– Не знате? – фркће увређено чика Мајдрес. – Онда нећу ја да вам кажем.

Фауст точи своје лепљиво вино у шољице за кафу.

– Јуче сам са сином био на гробљу, обележили смо стубићима шест места за нас, тамо поред јарка иза мимоза, знаш? – каже чика Мајдрес.

– Само нам није јасно како ћемо лежати, уздуж или попречно.

– Зашто? – питам у недоумици.

Ипак сам се већ веома одвикла од ових људи.

– А замисли како је то згодно: једном ће нам доћи деца, а ми лежимо сви на једном месту, не морају никуда далеко, ни да се пењу на планину. Зар ти не мислиш о томе?

– Искрено речено, не мислим.

– Не треба бити такав егоиста – каже прекорно чика Мајдрес.

– Занима ме да ли ће Вилијам и Кетрин живети заједно? – каже замишљено Рузанка.

– Позови Гајкушку па је питај, природно – примећује разумно Фауст.

Рузанка граби телефон, облепљен ружичастим стаклићима, и зове гатару Гајкушку да сазна хоће ли дуго потрајати брак наследника британске круне.

– А зашто ти не упиташ Гајкушку да ли је син или ћерка? – питам Фауста.

– Шта, Гајкушка боље од мене зна да је син?

Рузанка руком покрива слушалицу и Фаусту шапатам говори:

– Пола године ће поживети, неће више. Венчали су се због трудноће. Та Кетрин је у трећем месецу, баш као и твоја жена.

– Чуо сам да су Елтона Џона оженили мушкарцем у тој њиховој Енглеској – каже чика Мајдрес.

– Шта се ради у белом свету! – негодује Рузанка.

– Није у свету, то је у Енглеској – смирује је чика Мајдрес.

– Не. Не само у Енглеској – мрачи се одједном Фауст. Сагиње главу и хаотично црта ножем по столу. – Морам да вам кажем једну ствар, природно, само немојте никоме да зуцнете.

Брат подиже очи, које севају као црни угаљ испод црног угља обрва и полако изговара:

– У Сочију. Отворили. Геј-клуб. Природно.

Два минута траје звонка пауза, тешка као Мајдресов зарђали чамац натоварен барбуном. И одмах после паузе, сви моји рођаци, али и још педесет људи који су за суседним столовима са уживањем слушали наш разговор, повикали су на локалном јерменском, у хору, да се читавом обалом орило:

– То, бре, не може бити, мајку ти твоју!

– Отворили су, природно, геј-клуб! – куне се Фауст. – Али, да вам кажем искрено, не верујем ни ја, мислим да у клубу нема никога, а око клуба чуче само мештани, жваћу семенке и чекају, природно, када ће да се појави први геј.

– Идемо тамо! – одлучујем, зато што у животу не може бити ништа узбудљивије од геј-клуба у граду где је сваки други – Фауст Алти-Барбакјан.

Идемо, без обзира на Фаустово протестовање и презир у очима чика Мајдреса. Са нама иде и брат, јер ко ће нас пустити саме? Остаје ми само да искамчим Рузанку од њеног мужа.

Дуго година Рузанка бежи – преко облутака наше плаже, поред саме границе иза старе штале, где се увек могло голим дупетом улетети у врућу балегу, шљунковитим сокацима Совхоза, Черешног, Молдовке и Липникова са њиховим убогим двориштанцима с кукурузиштем, ловорвишњама поред дашчаних клозета, а сада и новим аутопутевима који светлуцају у сунчаној измаглици кроз прашњава села, занемела на самом кратеру узавреле Олимпијаде – бежи од себе. Рођена је као Ломоносов, али са четрнаест година се удала – као што је ред, непољубљена – и од тада грбачи леђа у свекрвином повртњаку, рађа децу и оставља туршију од бораније. Витка и висока, постала је згурена и мршава, спуштене испупчене материце, обавијене црним сукњама, са грабљивичјим кљуном орла-змијоједа и зеленим очима планинске срне, дугим као језера Имеретинке. Муж јој је ситан локални – криминалац. И од њега морам да искамчим Рузанку у геј-клуб.

– Гејклуб-блејклуб, не знам. Моја жена мора да седи у кући. Зашто би ишла, да тамо паре очи на њој? – каже, наравно, муж.

– Брате, тамо неће нико да пари очи на њој – убеђујем га. – Тамо нису људи тог профила.

– Профил-анфас, не знам. Твој муж не уме да те васпитава, а моја жена мора да седи код куће, крај приче.

– Ја уопште немам мужа.

– То ти је баш то! – сумира Мотог.

Остала сам без речи. Зато смо наручили још пића, а после три љубичасте маргарите, Рузанка је једноставно искључила телефон и пошла са нама.

Уместо уобичајеног „Рафик је послао све у материну”, касетофон у аутомобилу је женским гласом фркнуо: „Апрувал анд исапрувал. Одобравање и неодобравање.”

– Учим енглески – објаснио је збуњено постарији таксиста, чика Мигран. – Градоначелник је рекао: ко не научи енглески, све ће да их пребаци што даље од Мамајке. Да не срамоте Олимпијаду.

„Сутра ћу да позovem градоначелника” – помислила сам. – „Питаћу га је ли истина да им је то рекао. И не бих се изненадила да јесте истина”.

Љубичаста маргарита је већ прилично ухватила Рузанку.

– Не могу да наздравим ако немам чашу у руци! – изјављује она, чим је зграбила флашу с густим вином, коју је понела из кафића.

Са флашом у испруженој руци, Рузанка на задњем седишту покушава да устане, усправља своју згурену висину и изјављује ми љубав.

– Срећа мог живота, Мајрома, условљена је твојим присуством у њему. Образложићу. Да су те абортирали, Мајрома, ја не бих била овако добар човек. Ако лажем, ја ћу твоју мамину маму.

– Седи, Рузико, пашћеш таксисти на главу! – кажем.

– Боли ме курац за твоја упутства! – обрецнула се Рузанка, поливајући вином гумену простирку. – Јој, опрости ми, Господе! Јој! Пијани људи не смеју да се обраћају Богу! Зато ми, Мајрома, опрости! Сад ћу да ти плачем на коленима.

– Овде нећеш моћи да клекнеш!

– У човековом животу – говори Рузанка, гледајући ме с љубављу – ништа не игра такву улогу као његови ближњи, које је болео курац за њега. Данас ће ми моја Мајромка рећи да једем говна, и ја ћу их јести, зато што нисам горда. Ја знам да ништа не знам, као велики Софокле!

– Као велики Сократ – исправљам је.

Рузанка не слуша, поново подиже флашу и наставља:

– Кад већ имам чашу, наздравићу ти, Мајрома! Али нећу да пијем за тебе. Јер човек који пије, урнише себе. А ти то не заслужујеш. Ето, Путин је добар човек. Али ја му кажем: „Свака теби част, Путине, али поред Мајроме ти си ништа!” – пружа ми флашу Рузанка. Ја је одбијам.

– Мајрома, ти не пијеш? – синило је одједном Рузанки. – Ти све време не пијеш? Заборави све што сам ти овде говорила! Олош си ти после тога, ниси ми више нико!

Рузанка је заплакала, извлачи цигарету и цвили:

– Боже мили, само једно те молим! Немој ми никад послати такву бољку да не могу пити и пушити!

– Седи, Рузо, смири се! – вичем.

Али другарица ме не чује. Одлутала је далеко у свет, где испод панталона обува танке штикле па, пошто је махнула зализаним коњским репом, иде да прима годишњи извештај од послушних министара, или мења латексне рукавице, ширећи светлуцави маникир, као у серији „Грејсина анатомија”, после уникатне операције на хипофизи фетуса, или чак у тишини стокхолмског хотела пише свој нобеловски говор, пун умесних цитата.

Кроз часове енглеског, које таксиста није ни помишљао да искључи, до мене допире јецај стишане Рузанке, везан богзна за шта:

– Јермени су непобедиви народ који лети у свемир!

И тада најзад стижемо до геј-клуба – једва приметних гвоздених врата ниске нове зграде. По таксистином лицу нам је јасно да је већ некога возио овамо и, као што то и доликује правим жрецима те професије, одавно зна шта је тамо иза врата.

Фауст га пита:

– Што си тако тмуран, чика Мигране? Жена је мало попила, мало пролила на тепих, мало прогорела твоју софу, шта сад да радимо, природно, да се обесимо?

– Куда сам вас довезао, изазива ми велико дисепрувал – каже одсечно таксиста и одбројава нам кусур, из принципа тачно у рубљу.

На улазу друсни чувар који је, судећи по танушности својих малих руку, рођен ипак као чуварка, пажљиво изучава смоласте увојке на препланулим грудима брата Фауста.

– Младић је раније био у нашој установи? – пита строго чувар.

– Да, он не избија из ваше установе! – осмехујем се.

Фауст ситно дрхти, као перца рањене шљуке у мочвари.

– Мало је вероватно – цеди кроз зубе чувар. Али нас пушта. Свашта се дешава у животу – зна из искуства та бивша жена.

Фауст се забезекнуто осврће. Тражи истомишљенике међу онима који чуче. Али их нема. Међутим, пар изразито адлерских ћела сија у удаљеном „вип-углу”, који се од уобичајених углова разликује по кокетној завесици.

На бину обавијену полиестером испуштају маглу, а иза кадра се разлеже баршунасти баритон:

– Је ли Москва у сали?

– Да! – одазива се поносно неколико столова.

– Конобари, запамтили сте где седи Москва? Од осталих ионако нећете добити напојницу. А је ли ту Хоста?

– Па, јесте, шта даље? – одазива се онај далеки „вип-угао”.

– Сви олигарси су овде, почињемо! – најављује надмени баритон, а на бину улеће бринета пуна страсти, затегнутих трицепса маслинасте коже, у мрежастим чарапама на брижљиво депилираним сувим листовима и црној натегнутој сукњи, истој као у наше Рузанке.

– Аза!!! – бесни публика. Чувар танушних руку домаћински гледа у Азу, спреман да прегризе кичмену мождину свакоме ко дотакне маслинасту лепоту.

Аза – у свету џудиста Азамат, бегунац из поносне републике – упире глатке руке о врцаке кукове и најављује прву тачку програма:

– Тјутчев! Хачи¹ су долетели!

На бину излази, помало стидљиво, буцмасти Вартанчик. Испод чврсто закопчане блузе, богато украшене штрасом, вири проседи длакави стомак.

– Напред, транцо! Овде су сви наши! – подстиче га Аза.

Фауст шкргуће зубима и бучно гута – или пљувачку или крв из десни.

Савладавајући збуњеност, буцмасти Вартанчик славим гласићем почиње песму „За то, што само једном у години је мај”.

Аза утегнутом задњицом седа на сто, на којем је скупоцени шампањац. Своје моћне прсте завлачи под знојаву мајицу залуталог туристе који тешко разуме где је доспео. Танкоруки чувар се окреће да не гледа и не пати. Девојка која седи са туристом покушава да лактом склони Азину задњицу са стола:

¹ Хачи – руски погрдан назив за Јермене. – Прим. прев.

– Губи се одавде, он је дошао са мном!
– Ако се плашиш да ћеш изгубити пастува, води га у дискотеку „Черноморец”, зашто си га довела овамо, шупљоглава стрејт девојко?
– пљује бахата Аза и узлеће назад на бину.

– Мир, рад, мај! – говори Аза у микрофон. – Ово је боље од децембра, рата, незапослености!

Једним атлетским покретом Аза свлачи своју уску сукњу, изазивајући оргазмичан врисак публике и једну, Фаустову несвестицу. Црвене Азине танге се болно упијају у моћне гузове.

– А сада народна уметница Јакорне Шчели и Туапсе: Валентина Монро!

Летећи плавуша Монро на туапсинском енглеском изводи чувену „пупуиду”. Њен свилени грудњак трепери преко њених јуначких груди, и нежно диже огрлицу право до обријане Адамове јабучице.

Аза, држећи зубима каранфил, покреће своје чипкане танге према нашем столу. Фауст, смањен на величину свог још нерођеног сина, завлачи се под ваљкасто јастуче на софи.

Али Аза изазовно гледа, не у њега него у Рузанку која је успела да се отрезни, и у њене дојке, величине четворке.

– Док ти напумпаш дупе као што је моје, сисе ће ти се отромбољити до стомака – каже Аза Рузанки. После тога забада каранфил у моју пепси-колу и муњевитим хицем баца нашу Рузанку на ознојени плесни подијум.

Фауст извирује испод јастучета и једва чујно шишти: – Педери!

– Ко је рекао „педери”? Сада ћу да дођем код вас гола! – одговара поцрвенела Валентина Монро.

На бини лудује полугола Лајза Минели, а Аза је подстиче: „Хајде, хајде, Хачихо, дај нам Вајенгу!” – и последње чега се сећам јесте како моја другарица из детињства, супруга једног криминалца, мајка четворо деце, која се пре венчања није пољубила, баца каранфил на бину вичући: „Вартанчићу, хоћу још!”

Враћали смо се ћутке, кроз град оплетен олимпијским сијалицама, прожет мирисом роштиља, а где је сваки деведесет девети пролазник на ког наилазимо – дувачки оркестар Севернокавказског војног округа.

Јутро је нежном бојом фарбало зидове пластичног кафића, где смо сутрадан растеривали Рузанкин мамурлук – истом адлерском маргаритом, само што је сада сумњиво смарагдна.

– Шта сам јуче булазнила? – упитала ме је Рузанка кад јој се вратио аналитички ум.

– Цитирала си Софокла.

– Софокла? А ко је тај? – штуца Рузанка. – Познајем ли га?

– Сад га зна читав Адлер – одговорила сам.

Рузанка је олињалу главу спустила на пластику, још неопрану од лепљиве флаше брата Фауста.

- Шта сам још булазнила?
- Изјављивала си љубав.
- Ко ме?
- Мени. Вартанчику. Путину.
- А због чега Вартанчику?
- Због тога што је мај само једном у години.

Поред септичког канала, обраслог питомом наном, две сиве жабе, налик на гатару Гајкушку, надувавале су самоуверено мехурове.

Код лукобрана је синуо бичји потиљак Рузанкиног мужа. Одлучила сам да му се одмах улизујем.

- О! Дошао је мој најбољи пријатељ! – довикнула сам Мотогу.

Кад одједном – трас!!! Рузанка је ударила песницом о сто – тако да се пепељара преврнула с пластике право на прљави бетон.

– Слушај ’вамо, жено! Реч „мој”, у вези са мојим мужем, имам право да изговарам једино ја, јеси ли ме разумела? – избегчила је Рузанка у мене зелене очи кавкаске змије и одмах умиљато погледала у мужа.

Ипак је она већ веома дуго у браку. Одмах после тих речи, мужевљева обријана ћела је процветала као фебруарске цикламе, па је одмах опростио ветропирастој Рузанки.

А ја сам схватила да ово више није мој град. Овде су престали да кроз прозор улазе код комшија по бели лук. Готово да се нико више не удаје са четрнаест година, а ако се и удаје, на свадби му певају трансвестити са Кавказа. Тако је, можда тако и мора да буде. Само, куда бежати сада? Сада нема куда да се бежи.

Па, ако нема куда, онда можда и нема потребе. Рузанка, другарице, седи у кући и кувај туршу од пасуља. Многи у раној младости сањају да постану космонаути.

И сама ћу се покорити – остарићу тихо на тим бесмисленим састанцима, а сада ћу до седих власи да се претварам како ми се свиђа ружичасти шампањац на московским премијерама, иако заиста волим љубичасту маргариту у кафићу поред лукобрана, у незаборавном бившем кафићу на чијем се месту сада уздиже силни хотел страног назива, а рецепционеров благо чељабински говор одаје да он нема појма о томе како је Мајдрес заборавио да укопа цев пукле канализације, да је Аза прошле године умрла од сиде и хепатитиса, да се њен муж – танкоруки чувар – пропио од чемера и усамљености, а још раније је затворен њихов безобразни геј-клуб који их је прославио, да су Фаусту рођена већ тројица момака густих обрва, али ниједан од њих није постао фудбалер, зато што је поред Фаустовог кокошињца подигнута Олимпијска ледена дворана, па је Фауст послао своје синове на хокеј.

Нема потребе да ти и ја трчимо тамо-амо, жено. Јер можемо нехотице голим дупетом пасти и у балегу.

МАРГАРИТА СИМОЊАН (Маргарита Симоньян, 1980), руска прозаисткиња, новинарка, друштвени активиста, оснивач међународних медија. Убраја се у аутентичне настављаче руске психолошке прозе. Њена приповедна дела карактеришу истанчани осећај за детаљ, богат и суптилан језик, али и способност за аналитички приступ у тумачењу савремених друштвених процеса. Једноставност и привидна лакоћа њеног приповедања доприносе дубоком читалачком утиску.

С руског превела РАДМИЛА МЕЧАНИН